

Bomholt: Det foreliggende Lovforslag om Indførelse af ny Matrikul og Oprettelse af Tingbøger paa Fanø indeholder adskillige interessante Momenter. Lovforslaget er fremkommet paa Initiativ af Dommer Esmann, Esbjerg, der saa tidligt som i 1914—15 fremdrog Spørgsmaalet overfor den højtærede Justitsminister. Da der hverken fandtes Matrikul eller Tingbog paa Fanø, var det ugørligt for Dommeren paa fuldt tilfredsstillende Maade at behandle Sager vedrørende Panteforhold, Belaaning, Dødsboer o. s. v.

Paa Fanø henligger Jorderne endnu, som de henlaa i det øvrige Danmark i Midtaldertiden. Hvert Hus eller Gaard har sine Jordstrimler, der ofte er beliggende paa vidt forskellige Steder. I Sønderho er der 270 Ejendomme, men 1 400 Jordstykker, og i Nordby, hvor der skal oprettes ca. 700 Matrikuler, er der 2 400 bestemt afgrænsede Jordstykker. En enkelt Ejendom i Sønderho har sit Jordtilliggende splittet ad i 50 forskellige Smaastumper, i Sønderho er der 16 Ejendomme, der hver har over 15 Lodder, og i Nordby er der 24 Ejendomme med over 15 Jordlodder i hver. Hvis man ser et Kort over Strandengene, er det som at se et Traadvæv, den ene smalle Jordballe ligger ved Siden af den anden, hver med sin Ejer, og der er adskillige Jordstrimler, der kun er 5—10 m brede.

I de sidste 4 Aar er der gennem Landbrugsministeriet sket en Kortlægning af de mange Jordlodder, et ikke helt let Arbejde, da Loddernes Beliggenhed kun kendes af de lokale Folk. Lodderne betegnes paa lokal Maade: Jens Jensens Sædknold, Stykket Vest for Søren Sørensens, o. s. v., og der er naturligvis ikke Skøde paa de mange Jordstykker. I visse Tilfælde har Skøderne været op til 150 Aar gamle.

Det er ganske mærkeligt, at der kun har været et ubetydeligt Antal Retstrætter gennem de mange Aar. Øens Befolkning har været som en Familie, der selv har holdt Orden paa Tingene. Under Opmaalingen har det vist sig, at saa prominente Personligheder som de afdøde Kunstnere Georg Brandes, Holger Drachmann og Peter Nansen har hver sit Grundstykke paa Øen, og der er lokale Folk, der varetager de afdødes Interesser.

Hvis man stiller det Spørgsmaal, hvorledes en saadan Ordning har kunnet bevares til i Dag, kan der paapeges flere Aarsager. Man kan nævne den afsides Beliggenhed, der ret naturligt virker traditionsbevarende, men den egentlige Aarsag er sikkert den, at Kvinderne har ordnet Tingene, ikke mindst

vedrørende Landbruget, mens Mændene var paa Søen. Og Kvinder er som bekendt — man bedes undskylde mig — det konservative Element her i Tilværelsen. Det vilde være heldigt, om man kunde faa en Sammenlægning i Stand af Jorderne paa Øen, saa Driften kunde blive mere rationel. Der blev i sin Tid med den Opgave for Øje nedsat en Landvæsenskommission, og den kom ogsaa til det Resultat efter omhyggelige Arkivstudier, at der aldrig har været nogen Udskiftning af Jorderne paa Fanø. En saadan Udskiftning skulde altsaa noget forsinket kunne iværksættes. Da Spørgsmaalet blev aktuelt, opstod der imidlertid visse Betænkeligheder hos de ældre paa Øen, og disse Betænkeligheder resulterede i, at der blev nedsat en Overlandvæsenskommission, og naar de rette Fortolkere kommer til, kan der jo mange Gange udrettes ikke saa lidt, og det lykkedes den sidst nedsatte Kommission at bevise, at der ikke skulde ske nogen Udskiftning.

Det foreliggende Lovforslag er nærmest af formel Karakter, idet det kun tilsigter at overføre de nu bestaaende Ejendomsforhold til juridisk sanktionerede Former. Men paa den anden Side er der jo intet til Hinder for, at netop en saadan Ordning, som den højtærede Justitsminister bemærkede, kan blive Basis for en mere rationel Omlægning af Jorderne.

Der er gaaet et stort Arbejde forud for dette Lovforslag, det er ikke noget helt ringe Arbejde at kortlægge en Kvadratmil Jord, fordelt i saa mange Smaabidder, og det er heller ikke noget ringe Arbejde bagefter at faa de mange Folio beskrevet og de ca. 1 400 Panteforhæftelser indført i Tingbøgerne o. s. v. Det er derfor mit Haab, at Lovforslaget vil gaa hurtigt og let gennem det høje Ting.

Fanø er for øvrigt ikke det sidste Sted, der faar indført Matrikul og Tingbøger. Paa Christiansø og Ærteholmene er Forholdene endnu som i de længst forsvundne Tider, og det maa maaske derfor være mig tilladt i al Beskedenhed at bemærke, at selv om dette lille Lovforslag vedrørende den lille Ø derude Vesten for Vest kommer 150 Aar efter de store Bondereformer, saa er det dog en Kendsgerning, at den moderne Tid sejrer hurtigere i Vest end i Øst.

Jeg anbefaler det foreliggende Lovforslag til hurtig Vedtagelse.

Slebsager: Det foreliggende Lovforslag, der er enstemmigt vedtaget af det andet høje Ting, tilsigter, som det alt er nævnt, at indføre Matrikul og oprette Ting-